

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESADESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	40 lei
6 luni	20 "
3 luni	10 "
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația

București, CALEA RAHOVEI—5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98

S U M A R

Proprietatea rurală față de legile și de jurisprudența noastră, de d-l C. Orănescu ;

JURISPRUDENȚA:

Curtea de Casație, secția I: *Maria Ion Eșiu Mic cu Nicolae Eșiu Mic și alții ;*

Idem, secția II: *Nicolae D. Isac cu Obștea locuitorilor com. Știubeiu ;*

Idem, secția III: *D-r Ion Munteanu cu Primăria Huși ;*

Curtea de apel Craiova, secția II: *Toma Nițulescu cu Decanul Corpului de avocați din R.-Vâlcea ;*

Trib. Putna secția II: *Direcția C. F. R. cu Adolf Braunstein ;*

Curtea de Casație din Franța: *Autorizarea femeii măritate prin intermediul unui mandatar, cu o Observație.*

PROPRIETATEA RURALĂ

FAȚĂ DE

LEGILE ȘI DE JURISPRUDENȚA NOASTRĂ

(Urmare *)

Art. 645 și 1890 C. civ. pune principiul, că unul din mijloacele prin care se poate câștiga proprietatea e și prescripțiunea. Această cale de dobândire a proprietății însă nu poate fi invocată când e vorba de lucruri ce au fost scoase din comerț și cari nu pot fi obiect de apropiere privată, fie prin natura lor, fie prin declarațiunea legii (art. 1844 și 963 C. civ.).

Iar imobilele rurale fiind declarate în întâiul rând inalienabile, chestiunea constituie o parte, după care vine temperamentul ei. Astfel fiind, ele nefiind susceptibile de proprietate absolută, prin restrângerea circulațiunii lor comerciale, sunt și imprescriptibile, corolar fără de care principiul inalienabilității ar fi fără sens. Aceasta e interpretarea la care trebuie să ajungem, dacă ținem seamă că în această materie dreptul comun e răsturnat. Aci constituind regula inalienabilitatea, care în dreptul comun e excepția, iar derogările nu trebuiesc întinse peste cele prevăzute în mod strict de legiuitor. Iar prescripțiunea nu e desemnată ca un mod de înstreinare a bunu-

rilor rurale, vorbindu-ni-se numai de vânzare și succesiune și schimb, căruia îi dă altă caracterizare, nu mijloc de înstreinare și «Qui dicit de uno negat de altero».

Și nu se poate zice că legiuitorul nu a putut prevedea un astfel de principiu, care ar atinge un principiu de ordine publică, acel al circulațiunii bunurilor, căci acest principiu eră atins și fără aceasta, când limitează persoanele capabile a cumpăra, de oarece isbește în unul din elementele acestei legi economice, concurența.

Și apoi făcea această atingere în credința că răul ce aduce e mai mic de cât binele.

Iată de ce credem, că prescripțiunea pământurilor rurale e inadmisibilă.

Se înțelege însă, că odată admis principiul prescripției în această materie, el trebuie aplicat în toată întinderea lui atât pentru prescripțiunea lungă, cât și pentru prescripția decenală (Casație s. I, Decisia din 12 Ianuarie 902).

O chestiune referitoare la înstreinări în general a pământurilor clăcășești e aceasta, dacă un improprietarit poate aliena în întregime imobilul său. Curtea de casație s. I cu decisia din 12 Sept. 907 admite cu drept cuvânt, că întru cât legiuitorul admite principiul înstreinării, fără a-i pune cantitativ nici-o limită, pământul poate fi înstreinat în întregime între persoanele și prin mijloacele legii și cu drept cuvânt a respins recursul întemeiat pe acest motiv.

Am văzut că legea admite excepțional principiul înstreinărilor directe, în condițiunile arătate. Ce vom zice de înstreinările deghisate, de contractele de arendare cu termene lungi, de antichrese ?

Art. 7 al legii din 1879 declară nule înstreinările deghizate, deci principiul e pus. Discuția e în privința modalităților deghisării.

În ce privește contractul de antichresă chestiunea e mai delicată. Se știe că prin acest contract (art. 1697 C. civ.) creditorul dobândește

(*) Vezi *Curierul Judiciar* No. 4, 7 și 9 din 1908.

dreptul de a-și apropia fructele unui imobil ce i-a fost remis de datornic, pentru a le impută asupra dobânzilor de sunt datorite și apoi asupra capitalului.

Constituie acest contract o înstreinare deghisată?

Credem că nu se poate pune ca prin ipiu, că ar constitui o înstreinare, deși poate duce și la acest rezultat. Faptul e relativ. Insuși Ministerul Justiției prin circulara No. 3181/905 nu oprește efectuarea unor astfel de contracte relativ la pământurile rurale, dar le limitează la doi ani. Pe ce temei? De sigur numai pentru considerațiuni de ordin practic și de echitate. Tot pentru acest fel de considerațiuni, s'a ajuns de unele instanțe la concluzia că antichresa ar constitui o urmărire de venituri, care dă creditorului și extraordinarul drept de retenție, tocmai pentru a se ajunge la anularea acestor contracte, urmărirea veniturilor pământurilor clăcășești fiind prohibită.

În ce privește arendările, ele nu sunt oprite de legile de improprietărire, de aceea ele există și adese-ori există pe termene lungi, cari duc aproape la desproprietărire, căci depozedarea e directă și imediată.

Ce va face judecătorul, când se va cere anularea unor astfel de acte? Credem, că nu se poate pune nici aci ca principiu anularea lor, nefiind edictată de lege și găsindune în materia unor contracte permise. În fiecare cas însă judecătorul va aprecia dacă după condițiunile în care e confecționat un act sau altul și mai ales după condițiunile de timp, care va fi punctul de specială atenție, ascunde sau nu o înstreinare deghisată. În cazul când credința judecătorului e că ascunde o astfel de înstreinare actul va fi anulat conform art. 7 al legii din 1879. Judecătorul însă va trebui să fie foarte prudent.

În orice caz însă, ar fi mai bine dacă chestiunea s'ar rezolva prin lege, care mi-se pare a și fost propusă din inițiativă parlamentară, la Cameră de d-l Poenaru-Bordea și la Senat de d-l Costescu-Comăneanu. A lăsa neregulamentată această situațiune, care a scăpat din vedere legiuitorilor anteriori, e a lăsa—față de concepția generală a legilor de improprietărire—un mare pericol ce amenință proprietatea țărănească, care de fapt e luată din mâna sătenilor prin contracte lungi cu prețuri ridicole, care reprezintă de cele mai multe ori dobânzile cămătărești a unui împrumut nenorocit. Proibițiunile de înstreinare devin iluzorii, dacă se lasă deschisă porțița acestor arendări și mai ales către oricine. Guvernele noastre nu știu câte pământuri țărănești sunt exploatate de surtucarii dela țară în condițiuni pe

cari d-l D. Protopopescu (Agricola) le-a arătat în broșura sa, pentru unele localități. Cunosc un sat de improprietărit (1889) cari nu sunt în curent cu plata ratelor, unde un foarte mare număr de loturi se stăpânesc în arendă de surtucari slujbași, agricultând unul până la 10—15 fălci. Pentru aceasta a fost făcută improprietărirea?

Sa obiectat, că dacă s'ar arendă locuitorilor Statul n'ar fi garantat în plata ratelor, căci ei nu le plugăresc în bune condițiuni. În întâiul rând, aceasta desvăluie modul cum se licitează arendările acestor loturi. Adjudecarea nu se face după principiul concurenței, ci pentru un motiv justificat sau nu, se caută a se înlătura acei pentru care s'au făcut improprietărirea. Unde sunt astfel de situațiuni, ar fi bine ca autoritățile să cerceteze. De altfel, după cât îmi aduc aminte, d-l Căpităneanu pe când era Secretar-General la Finanțe, a dat o circulară referitoare la această chestiune. Din alt punct de vedere privit lucrul, dacă obiecțiunea e adevărată, e nespuse de tristă. Dacă locuitorul sătean, din sistemul de exploatare al pământului, nu poate scoate amortizarea capitalului de plată al valorii fondului, e întrebarea dacă în cercul vițios al problemei noastre agrare, nu trebuie să ne gândim mai întâi sau mai mult, să învățăm pe sătean să mânuească instrumentele de muncă câte le are, înainte de a-i da altele, sau cel puțin a face ambele reforme concomitent.

După această digresiune, revenind, chestiunea arendărilor trebuie regulamentată, atâta vreme cât legiuitorul menține dispozițiunile prohibitive a legilor de improprietărire.

O problemă importantă, care a atras din partea fostului Ministru de Justiție Eugeniu Stătescu, circulara de care am vorbit mai sus, e privitoare la înstreinările silite a pământurilor clăcășești. S'a zis de unele instanțe, că de oarece în principiu legea admite înstreinările de bună voe «est eadem ratio» să se admită și înstreinările silite între aceleași persoane și cu observarea condițiunilor prevăzute de legile de improprietărire. Și se admiteau astfel de desproprietări silite, fie pentru datoriile fiseului, fie după cererea oricărui alt creditor. Interpretare eronată fundamental, căci uitau instanțele ce admiteau acest mod de a vedea, că dacă legiuitorul admite înstreinarea, nu o face ca principiu, ci ca excepțiune în cazuri și condițiuni bine specificate și că excepțiunile sunt de strictissimae interpretationis, pentru că alta e vânzarea de bună voe și alta e vânzarea silită.

Iată considerațiunile ce le făcea defunctul Eugen Stătescu în circulara sa: «Dacă s'ar admite o asemenea interpretare și dacă această jurispru-

dență s'ar generaliza, principiul inalienabilității pământurilor rurale, considerat ca fundamental și de ordine publică de legiuitor s'ar desființa în mod pieziș și cei mai mulți dintre sătenii improprietăriți s'ar vedea desproprietăriți de pământurile lor, înainte de expirarea termenului de 32 de ani prevăzut de art. 132 din Constituție. În adevăr care sătean nu se găsește datorind ceva, fie la fisc din imposit, fie la proprietar sau arendaș din învoeli agricole, fie la Credit, fie la cârciumă sau la alți particulari din împrumuturi și ce s'ar alege din principiul inalienabilității, dacă toți acești creditori ar putea să se despăgubească de creanțele lor, vânzând silit pământurile rurale ale debitorilor sau casele și ogrăzile lor? Și mai departe arată că soluția e greșită nu numai pentru astfel de considerațiuni, dar pentru că lovește în textele pozitive ale legilor de improprietărire și în art. 42 și 43 din legea judecătoriilor de ocoale care spun :

Art. 42. «Nu pot fi urmărite și sechestrate: 1) locurile de muncă, casele și ogrăzile date locuitorilor săteni prin legile de improprietărire, cari le declară inalienabile etc.»

Art. 43. «Bunurile imobile ale datornicului nu pot fi urmărite, dacă legile opresc înstreinarea lor».

Și spune circulara: «Aceste texte nu sunt de cât o consacrație și o consecință a principiului inalienabilității decretată prin legile de improprietărire și ele sunt categorice și decisive: inalienabilitatea imobilului este incompatibilă cu urmărirea și vânzarea silită pentru neplată de datorii». Și se vede, pentru că ajunsese la cunoștința Ministrului, că unele instanțe se oprise la strania interpretare, că aceste prohibițiuni privesc numai hotărârile judecătoriilor, textele găsindu-se în legea lor specială, adaogă: «O asemenea argumentare ar fi inadmisibilă, căci art. 42 și 43 sus citate, sunt generale în textul lor. Ele nu disting într-o hotărâre și alta sau între diferitele jurisdicțiuni dela cari emană titlul executor».

Astăzi jurisprudența e aproape unanimă a recunoaște, că pământurile clăcășești sunt insesizabile. Înalta Curte de casație s. II printr-o decizie din 4 Aprilie 1907 consacră acest principiu, tocmai pe motivele arătate, constatând că înstreinarea a fost admisă de legiuitor excepțional și numai prin acte de bună voe.

D-l Cesărescu, care adnotează decizia, arată cu drept cuvânt, că odată ce un imobil e atins de indisponibilitate, tot ce ar eluda acest principiu nu poate fi admis.

Menționăm, afară de casurile prevăzute de lege. În același sens hotărăște și majoritatea Tribunalului de Ilfov secția de Notariat în audiența dela 19 Noembrie 1904, d-l D. Negulescu făcând opinie

separată și admitând urmărirea în condițiunile legilor de improprietărire. Tot în sensul majorității și Trib. Muscel în ședința dela 4 Februarie 1903 și în ședința dela 4 Aprilie 1902 precum și Casația la 1 Iunie 1904.

Pentru urmărire. C. de apel din București s. I decizia No. 216/904. Casația din 11 Martie 1902.

În ce privește ipotecele însă, chestiunea nu e tot așa de clară și ne permitem a face rezerve. Credem că pământurile clăcășești în principiu, după cum am arătat până aci, nu pot fi vândute pentru datorii. Aceasta rezultă din combinarea textelor legilor de improprietărire cu art. 42 și 43 al legii judecătoriilor de ocoale.

Dar legiuitorul a adus și aci o derogare în interesul creditului săteanului.

E întrebarea: Aceste articole ale legii judecătoriilor de ocoale, au desființat art. 7 al legii din 1864 și 1 și 2 al legii din 1879, sau cel puțin le-a modificat? Lucrul nu s'a susținut și nu se poate susține.

Aceasta nu se vede de nicăeri. A lămurit cel mult acele texte, dându-le o interpretare care să cadreză cu intențiunile legiuitorului care a improprietărit. Și dacă acele legi au rămas în picioare, e necontestat că un a fost clăcaș, va putea foarte bine să-și ipoteceze pământul său cu condițiunea ca creditorul să fie în condițiunea persoanelor către care poate vinde. Că ipoteca atrage după sine urmărirea e nediscutabil, dar în acest sens a încuviințat-o și legiuitorul, de oarece după legea dela 1864 unde se specifică dreptul de ipotecare, a fost confirmat de aceea din 1879 și n'a fost desființat nici prin art. 132 al Constituției din 1884 și nici de legea judecătoriilor din 1896. Se poate zice că și acest drept duce la desproprietărire.

Duce de sigur la acest fine pe cel incapabil, și pentru aceasta nu există mijloc de apărare, căci în definitiv, nu are de cât să se ducă să facă de bună-voe, aceea ce i-ar fi oprit pe altă cale. Legiuitorul s'a gândit la locuitorul, care realmente strâns la un moment dat de nevoie, nu vrea să-și abandoneze proprietatea și-i dă puțința de a găsi credit. Și oare e de admis, ca legiuitorul când consimte ca clăcășiile să fie ipotecate, să nu se fi gândit și la consecințele ipotecei?

Ar trebui în acest cas să presupunem, că a înscris în lege litere moarte, sau că a întins o cursă creditorilor. Admite împrumutul cu ipotecă,—căci aceasta nu se poate discuta față de formalitatea expresă a textelor—dar oprește îndestularea creditorului, pentru capitalul împrumutat. Căci el potrivit art. 1828 C. civ., nici nu poate urmări alte imobile ale datornicului, (pre-

supunem că are, de cele ce nu-s clăcăsești) de cât în cazul când bunul ipotecat nu ajunge pentru îndestularea creanței sale. Această situațiune e inadmisibilă, cu toate că D-l Cesărescu în adnotația menționată, susține că nu e admisă ipotecarea pentru că ar fi lipsită de corolarul ei, urmărirea.

Ipoteca e admisă prin texte, cari vorbesc așa de ritos, cât de categoric și decisiv se presupune că poate vorbi cineva. Și cu aceasta legiuitorul nu pune în pericol proprietatea clăcășească și nici nu e din cadrul vederilor lui, căci prevede că ipotecarea se va face către aceleași persoane către care poate vinde. Acestui contract, dându-i o nuanță particulară ca contract de ipotecă, își menține acest caracter până la lichidarea lui, urmărirea, când adjudecarea se va face către același fel de persoane. Așa vreă legiuitorul, și nu putem noi să vrem altfel. I-a dat ipoteca, i-a dat puținul, pentru că permisesse multul, vânzarea.

E o analogie ca principiu, cu privire la ipoteca imobilelor clăcăsești și cele dotale. Aceste din urmă în principiu sunt inalienabile, potrivit art. 1248 C. civ. Cu toate acestea în anumite cazuri prevăzute de art. 1253 C. civ. imobilul poate fi înstreinat. Și o bună parte din doctrină și jurisprudență admite că poate fi și ipotecat, pe baza aceluși principiu arătat mai sus, cine poate mai mult poate și mai puțin, chestiune de altfel discutată, pe considerațiune că ipoteca e mai periculoasă de cât vânzarea. Dar a susținut cineva, că odată ipotecat imobilul dotal, nu se poate urmări, pentru că în principiu e inalienabil? Cel mult se poate susține, cum s'a susținut, că ipoteca nu e valabilă, de oarece se permite înstreinarea ca vânzare, nu ipoteca, dar nu că imobilul dotal ipotecat e insesizabil, odată ce admitti ipoteca.

Conchidem, că dacă în general imobilele clăcăsești nu pot fi urmărite pentru datorii pentru că legea oprește acest mijloc de înstreinare al lor, ele însă pot fi ipotecate, cu toate consecințele ce decurg din acest drept real, cu condițiune a se respecta cadrul în care e cercuită înstreinarea de bunăvoie din legea de improprietărire și care e același și pentru ipotecă.

Nu ni se poate întoarce un principiu stabilit mai sus, când am vorbit de prescripție, că aceste bunuri sunt scoase din comerț prin destinațiunea legii și ca atare n'ar fi susceptibile să facă obiectul unei ipoteci.

E adevărat că am susținut că ele sunt scoase din comerț ca principiu, dar sunt redacte comerțului pe cale de excepție, între cari și ipoteca constituie o cale de excepție.

Și dacă nu trebuie să lărgim un principiu peste

prevederile legiuitorului, mai ales într'o materie strâns regulamentată, nu trebuie nici să-l restrângem.

E curios cum Curtea de Apel din Galați secția I în decizia din 9 Februarie 1906 într'o acțiune unde se cerea anularea unei ipoteci legale luată într'un pământ clăcășesc, citează textele legilor de improprietărire: «sunt și vor fi nule toate actele prin care un sătean va fi înstrăinat sau va înstrăina, *va fi ipotecat sau va ipoteca către vreo persoană alta decât comuna sau un sătean improprietărit* etc.» conchide. «Având în vedere că între ipoteca convențională și cea legală nu e nici o deosebire, căci și una și alta au același efect, desmembrământul proprietății, ducând ambele la înstrăinarea imobilului ipotecat;

«Că în speță nefiind contestat că imobilul asupra căruia s'a luat ipoteca legală de intimatul N. G. pentru asigurarea dotei fiicei sale, este un imobil din cele dobândite după legea rurală și într'u cât astfel de imobile nu pot fi ipotecate nici într'un mod...»

Cum nici într'un mod? Dar textul care l'ați citat mai sus spune că se poate într'un mod, către comună sau vre-un alt sătean improprietărit și se face o omisiune esențială când se trunchiază textul și ne ocupăm de părți isolate din el. În felul acesta sunt motivate hotărârile ce resping ipoteca asupra pământurilor rurale. Altă chestiune intervine când e vorba de urmărirea veniturilor imobilelor țărănești. S'ar părea la prima vedere, că sub o lature, și aci e aceeași problemă ca și la arendările de cari am vorbit mai înainte. Legea se pare că nu le oprește (vom vedea la sfârșit). Totuși ele pot duce la o adevărată depozitare, mai ales când e vorba de o sumă mare împrumutată și imobilul e de mică întindere. Urmărirea în acest caz poate ține o perioadă îndelungată, chiar peste viața unui om. În fapt poate lua chiar caracterul unei depozitări, proprietarul poate fi silit să evacueze imobilul, potrivit art. 485 pr. civ., și imobilul să fie administrat printr'un gerant conform art. 487 pr. civ.

Am spus că la arendări și la antichrese fiind vorba și de chestiuni de fapt, judecătorul poate aprecia după împrejurările și condițiunile contractului, când arendarea poate ascunde o înstrăinare deghisată, manifestând desideratul ca chestiunea să fie lămurită pe cale legală. Dar aci nu putem recurge la aceleași aprecieri ale judecătorului, nu mai e vorba de modalități, nu sunt diferite forme de sechestre de venituri, ca diferite contracte de arendare.

Urmărirea de venituri e una și aceeași deci e vorba de un principiu. Care e el? Că nu se pot urmări? Care e textul formal? Înțelegem

considerațiunile, că legiuitorul când a impus proibițiunile din legile de improprietărire, a înțeles să asigure nu o proprietate ilusorie foștilor clăcași ci folosința reală a locurilor. Da, dar acestor considerațiuni să le dea legiuitorul o formă le gală, căci la același rezultat duce și arendările lungi, de și în principiu nu pot fi înlăturate. E adevărat, că legiuitorul a voit să asigure țărânului fondul cu folosința lui, dar dacă în unele cazuri îi rămâne numai fondul, cauza e graba legiferărei, lipsa controlului unei legi prin alta și concordanței între ele. Să respingi urmărirea de venituri pentru motive de echitate și intențiune presupusă legiuitorului. Dar când e vorba de dreptul creditorului nu sunt considerațiuni nu numai de echitate, dar de legalitate față de titlul lui și de textele legii?

Eu înțeleg, că legiuitorul poate lua măsuri de protecțiune pentru o clasă mai slabă în contra alteia, dar cu alte modalități și aceste măsuri de favoare, întru cât constituiesc excepții, trebuiesc prevăzute în texte, nu deduse pe o foarte largă cale de interpretare.

Din cele arătate se vede cu ce fel de motive de echitate și intențiune presupusă legiuitorului s'a respins urmărirea de venituri de parte din jurisprudență. Dacă numai acestea ar fi argumentele ce pledează pentru această soluțiune ea ar trebui respinsă.

Credem, că urmărirea de venituri nu e admisibilă pentru locurile țărănești, dar nu pe astfel de considerațiuni, ci pe un temei legal, cam timid arătat de legiuitor.

Am văzut că art. 42 din legea judecătoriilor de ocoale spune: Nu pot fi urmărite și *sechestrare*: Locurile de muncă etc. La ce se poate referi cuvântul *sechestrat*?

De sigur la acest fel de urmăriri, cari am văzut constituiesc o adevărată sechestrare a imobilelor, putând fi scoase din mână datornicilor chiar și date în acea a unui gerant. Acest text în adevăr ne apropie de intențiunea legiuitorului de a da locuitorului și a-i asigura și folosința odată cu fondul.

E bine totuși ca chestiunea să fie clar regulată odată cu arendările și antichresele, cu cari din punctul de vedere al intereselor săteanului sunt tangente.

(Va urma)

C. Orănescu

Judecătorul Ocolului Tutova

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 19 Decembrie 1907

Președenția D-lui R. N. OPREANU, Consilier

Maria Ion Eșiu Mic ș. a. cu Nicolae Eșiu Mic ș. a.

Actele stărei civile. — Lipsa unui act de naștere. — Posesiunea de stat de copil legitim. — Invocarea acestui

mijloc de probațiune. — Omisiunea instanței de fond a se pronunța asupra lui. — Omisiune esențială. — (Art. 293 c. civil)

Conform art. 293 c. civil, în lipsa actului de naștere este îndestulătoare posesiunea constantă a statului de copil legitim;

Prin urmare, săvârșește o omisiune esențială instanța de fond când nu se ocupă de mijlocul legal bazat pe posesiunea de stat de copil legitim invocat de parte.

Decizia No. 443. — Casată, după recursul făcut de Maria Ion Eșiu Mic ș. a., sentința Tribunalului Mehedinți S. I No. 243/905, dată în proces cu Nicolae Eșiu Mic ș. a.

Curtea,

Ascultând pe D-l avocat Băicoianu în desvoltarea motivelor de casare;

Pe D-l avocat Gr. Zane în combateri;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare:

«Am invocat posesiunea de stat de fiică legitimă a defunctului Ion Eșiu Mic, și tribunalul omite a se pronunța asupra acestui mijloc esențial invocat în dovedirea calității mele».

Având în vedere sentința supusă recursului prin care tribunalul a respins acțiunea în revendicare care face obiectul procesului de față, pe motiv că reclamanta Ioana Ion Eșiu Mic, devenită prin căsătorie Ioana Ion Gh. Bălulescu, nu și-a dovedit calitatea de fiică legitimă a defunctului Ion Eșiu Mic, calitate în baza căreia revendică pământul în litigiu;

Având în vedere că se constată din sentința atacată că recurenta Ioana Ion Gh. Bălulescu în dovedirea calității sale de fiică legitimă a defunctului Ion Eșiu Mic, a invocat pe lângă actele arătate în această sentință și posesiunea de stat;

Considerând că după art. 293 c. civ. în lipsa actului de naștere este îndestulătoare posesiunea constantă a statului de copil legitim;

Considerând că tribunalul, nu se ocupă de acest mijloc legal invocat de recurentă în dovedirea calității sale;

Considerând că prin această procedură tribunalul a comis o omisiune esențială, de oarece dacă ar fi constatat în fapt că recurenta are în adevăr posesiunea de stat ca fiică legitimă a defunctului Ion Eșiu Mic, nu îi mai putea respinge acțiunea;

Pentru aceste motive și fără a mai discuta primul mijloc de casare, Curtea casează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 17 Decembrie 1907

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Nicolae D. Isac cu Obștea locuitorilor comunei Știubeiu ș. a.

Contestație la executare. — Persoane care n'au fost citate în instanța de executare și n'au figurat în acea instanță. — Dacă li-se poate opune și lor termenul de contestație prescris de art 403 Pr. civilă.

Suspendarea civilului. — Facultatea instanței de a suspenda sau nu civilul până la judecarea falsului — (Art. 170 Pr. civilă)

1. Dreptul de contestație la executare acordat prin art. 403 Pr. civilă, nu este închis prin expirarea termenului fixat de acest articol, decât acelor care au fost citați în instanța de execu-

tare, iar nu și terților cari n'au figurat în instanță.

Prin urmare, unei persoane depozitate de o porțiune de teren prin executarea unei hotărâri în care ea n'a figurat și căreia nu i s'a făcut o prealabilă somațiune din partea agentului însărcinat cu executarea, nu i se poate aplica termenul din art. 403.

2. Suspendarea sau nu a unei judecăți în civil până la judecarea unui fals, este lăsat la facultatea tribunalului.

Decizia No. 305/907.—Respins recursul făcut de Nicolae D. Isac, contra sentinței Trib. Dorohoi No. 13/907 dată în proces cu Obștea locuit. com. Știubeiu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat G. Barozzi, din partea recurentului în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat M. Dragomirescu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului 1 de casare:

«I. «Contestația obștei făcută la judele de ocol a fost tardivă, însă Tribunalul, contra dispozițiilor art. 403 proc. civilă, constată acea contestație în termen».

Având în vedere că recurentul Neculai D. Isac, punând în executare cartea de judecată a judecătorii ocolului Severin No. 414/905 prin care Ilie Isac a fost obligat să-i lase în stăpânire și proprietate un pământ de 2 $\frac{1}{2}$ fălci, obștea locuitorilor din Petriceni a făcut contestație la acea executare, pe motiv că acel pământ este al obștei care-l posedă în devălmășie; că această contestație fiind respinsă de judecătorul de ocol ca tardivă, a fost admisă de Tribunal, prin sentința supusă recursului, ca făcută în termen;

Considerând că dreptul de contestație la executare, acordat prin art. 403 Pr. civ., nu este închis prin expirarea termenului fixat de acest articol decât acelor cari au fost citați în instanța de executare, iar nu și terților care n'au figurat în instanță;

Că, prin urmare, unei persoane depozitate de o porțiune de teren, prin executarea unei hotărâri în care ea n'a figurat și căreia nu s'a făcut o prealabilă somațiune din partea agentului însărcinat cu executarea, nu i se poate aplica termenul din art. 403 Pr. civ.;

Că astfel fiind, și întrucât Tribunalul constată că hotărârea pusă în executare nu este dată față de obște și că obștea care deține pământul nici n'a fost somată de a preda acel pământ, cu drept cuvânt Trib. a admis contestația ei ca dată în termen și n'a violat citatul articol;

Că de aceea motivul de casare e nefondat;

Asupra motivului al II-lea:

II. «Am defaimat în fals certificatul Primăriei Știubeiu No. 1694/906, și Tribunalul, deci, dispune înaintarea actului și a unei copii după jurnalul No. 6859/906 Procurorului, spre executare, dă sentința fără a primi vreun răspuns în această privință».

Considerând că, după art. 170 Pr. civ., este lăsat la facultatea Trib. de a suspenda sau nu judecata în civil până la judecarea falsului;

Că, în speță, Trib. uzând de această facultate și judecând contestația de față, n'a comis nici un exces, așa că și acest motiv e nefondat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 18 Septembrie 1907

Președenția D-lui G. P. PETRESCU, Președinte

Dr. Ion Munteanu cu Primăria Huși

Legea de urmărire. — Decizia Curții de conturi care numai semnalează ministerului neregularitatea unei ordonanțări, fără a condamna la o anumită sumă. — Dacă constituie titlu legal pentru urmărire. — (Art. 1 legea de urmărire).

Când Curtea de Conturi, printr-o decizie ce dă, nu condamnă la plata unei anumite sume de bani, ci se mărginește numai a semnală Ministerului de Interne neregularitatea ordonanțării unei sume de către un primar, o asemenea decizie nu poate constitui un titlu cu caracter executor în sensul art. 1 din legea de urmărire; și cu atât mai puțin, un ordin ministerial, dat pe temeiul acestei decizii, nu poate constitui un asemenea titlu, pe baza căruia primăria să poată urmări în baza legii de urmărire pe fostul ei primar, pentru suma neregulat ordonanțată, fără ca mai întâi să se fi lichidat dreptul primăriei pe cale judecătorească.

Prin urmare, dacă urmăritul face contestațiune la o urmărire exercitată contra sa în asemenea condițiuni, dânsul nu este obligat a depune suma conform art. 19 din legea de urmărire.

Deciziunea 200/906. — Casată, în urma recursului făcut de D-r Ion Munteanu, sentința Tribunalului Fălciu No. 204/906, dată în proces cu Primăria Comunei Huși.

Curtea ascultând pe d-nii avocați Râșcanu și Mironescu, în dezvoltarea motivului de casare, și

Pe d-l avocat G. Panu, în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat de recurent:

«Violarea art. 19 și I din legea de urmărire.

«După această lege excepțională nu se poate urmări decât creanțele anume arătate în ea și anume: acele cari rezultă din roluri, contracte sau orice alt titlu căruia legea îi recunoaște caracterul executor. Și cu drept cuvânt, rolurile ființează pe baza deciziunilor contenciosului, contractele constată voința părților titlu cu caracter executor, ființează în baza legii».

«Numai referindu-ne la aceste creanțe art. 19 din legea de urmărire, ca și art. 181 din regulament, cer contesta-torului ca să depună suma pentru care e urmărit.

«Pentru orice altă datorie rezultând din alte creanțe decât acelea arătate în art. 1 din legea de urmărire nu se poate aplica legea de urmărire, pentru că aceste pretinse datorii constituind pretențiuni litigioase, urmează să fie judecate conform dreptului comun, pentru ca să devină certe, lichide și exigibile. În specie sunt urmărit de Primăria Huși pentru o pretinsă sumă de 1800 lei pe baza deciziunii Curții de Compturi N. 93/903 și a unui ordin al Ministerului de Interne.

«Ori, Curtea de Compturi nu mă condamnă la restituirea sumei de 1800 lei pentru cuvântul că eu ca primar ordonator nu sunt justițiabil de Curtea de Compturi. Ea, prin arătata deciziune nu face altceva decât să înștiințeze pe Ministerul de Interne, conform art. 63 din legea ei, de neregularitatea făcută cu emiterea ordonanței, ceace e departe de a fi condam-nare. Cât privește de ordinul Ministerului de Interne el nu are caracterul creanțelor prevăzute la art. 1.

«Așa fiind, suma pentru care mă văd urmărit nu e certă,

lichidă și exigibilă, deci ea nu poate fi urmărită cu legea de urmărire;

«Primăria de Huși trebuie mai întâi să-și liquideze dreptul ei pe calea judecătorească.

«Majoritatea tribunalului interpretând lăaturalnic legea și impunându-mi mai întâi depunerea sumei urmărite, violează art. 1 și 19 din legea menționată».

Având în vedere sentința trib. Fâlcu No. 204/906, ce este supusă recursului;

Având în vedere că din această sentință rezultă că recurentul D-r Ion Munteanu este urmărit de com. Huși pentru suma de 1800 lei, ce ar fi datorind acelei comuni de pe timpul când a fost Primar la această comună, urmărirea bazată de comună pe deciziunea No. 93 din 24 Februarie 1903 a Curței de Compturi și pe ordinul dat de Ministerul de Interne;

Că Consiliul Comunal din Huși prin deciziunea din 29 Iunie 1906 respinge contestația făcută de numitul recurent, pe motiv că nu a depus odată cu această contestațiune suma pentru care fusese urmărit;

Că D-rul Ion Munteanu făcând apel, Tribunalul județului Fâlcu, prin sentința supusă recursului, respinge apelul;

Având în vedere că recurentul a susținut înaintea Tribunalului, că el nu se găsește în cazul prevăzut de art. 19 din legea de urmărire și nu era dator a depune suma, întrucât creanța urmărită nu este din acele prevăzute de art. 1 din aceeași lege;

Considerând că prin art. 1 din legea de urmărire se determină natura creanțelor ce se pot urmări în virtutea acestei legi excepționale;

Că după acest text de lege creanțele ce se pot urmări cu această lege trebuie să rezulte din roluri, contracte sau orice alt titlu, căruia legea îi recunoaște caracterul executor;

Considerând, în speță, că recurentul e urmărit pentru o sumă de 1800 lei ce ar datora comunei Huși, în baza unui ordin al Ministerului de Interne dat în urma deciziunii Înaltei Curți de compturi No. 93/903;

Considerând însă, că prin această deciziune, Curtea de compturi nu a condamnat pe d-nul Ion Munteanu la plata acelei sume către Comună, ci s'a mărginit numai a semna Ministerului neregularitatea ordonanței menționatei sumi de către fostul Primar, recurentul de astăzi;

Că, prin urmare, această deciziune nu poate constitui un titlu cu caracter executor în sensul art. 1 din legea de urmărire;

Că, acest caracter, cu atât mai mult nu-l poate avea un ordin ministerial; că așa fiind, creanța care a servit de bază urmăririi, neintrând în categoria celor prevăzute de art. 1 din citata lege, comuna Huși nu putea urmări pe recurent cu legea de urmărire, fără a-și fi lichidat mai întâi dreptul său pe cale judecătorească și, ca atare, nu se poate imputa recurentului că n'a depus suma care forma obiectul contestațiunii;

Că dar, Tribunalul respingând apelul recurentului pe motiv că dânsul nu depusese în prealabil suma pentru care era urmărit, deși creanța invocată de comuna Huși în contra sa nu intra în previziunile legii de urmărire, a violat și rău interpretat art. 1 și 19 din această lege și sentința sa urmează a fi casată;

Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, S. II

Audiența de la 10 Octombrie 1907

Președinția D-lui C. VALLIMĂRESCU, Președinte

Toma Nițulescu cu Decanul Corp. de avocați din R.-Vâlcea
Deciziunea civilă No. 131

Apărători. — Ordonanță prezidențială rămasă definitivă, care dă dreptul unei persoane de a fi apărător pe lângă toate judecătoriile dintr'un județ. — Dacă consiliul de disciplină poate să-i restrângă dreptul de a pleda

numai pe lângă o singură judecătorie. — (Art. 89 din legea corpului de avocați și art. 123 din legea judecătoriilor de pace).

Din momentul ce, prin o ordonanță prezidențială s'a dat dreptul unui apărător a pleda pe lângă toate judecătoriile de pace dintr'un județ, și acea ordonanță a rămas definitivă, ea constituie un drept câștigat pentru apărător, așa că consiliul de disciplină, care a dispus înscrierea numelui pe tabloul de apărători nu poate să-i restrângă dreptul de a pleda numai pe lângă o singură judecătorie din acel județ.

Curtea,

Asupra apelului făcut în termen de către Toma Nițulescu contra deciziunii consiliului de disciplină al Corpului avocaților din județul Vâlcea cu No. 7/907;

Având în vedere că apelantul a cerut d-lui decan al Corpului avocaților din județul Vâlcea, că conform art. 89 din legea corpului de avocați să fie înscris în tabloul de apărători de pe lângă judecătoriile de pace din acel județ, drept care și-l întemeiază pe ordonanța d-lui Președinte al Tribunalului Vâlcea cu data 19 Februarie 1898;

Având în vedere că consiliul de disciplină al corpului de avocați din județul Vâlcea prin deciziunea No. 7/907 a ordonat înscrierea apelantului pe tabloul de apărători de pe lângă judecătoriile de pace din acel județ însă i-a fixat ca judecătorie pe lângă care să-și exercite profesiunea de apărător sau procurator, judecătoria de pace din R.-Vâlcea;

Având în vedere că apelantul a arătat că este nemulțumit contra acestei dispozițiuni, de oarece prin menționata ordonanță care este rămasă definitivă, are dreptul a pleda pe lângă toate judecătoriile de pace din județul Vâlcea și că prin urmare consiliul de avocați nu poate să-i restrângă acest drept numai pe lângă o judecătorie;

Considerând că din ordonanța d-lui Președinte al Tribunalului Vâlcea cu data de 19 Februarie 1898 să constată că apelantul a fost înscris a-și exercita profesiunea de apărător pe lângă toate judecătoriile din județul Vâlcea și acea ordonanță fiind rămasă definitivă constituie pentru apelant un drept câștigat;

Că astfel fiind consiliul de disciplină urma a-l înscrie pe tabloul de apărători cu acest drept și, prin urmare, apelul domnului Toma Nițulescu fiind fondat urmează a se admite și a se ordona înscrierea apelantului în tabloul de apărători de pe lângă toate judecătoriile de pace din județul Vâlcea;

Pentru aceste motive, Curtea, admite, etc.

(ss) C. Vallimărescu, D. Gârleșteanu, I. Sinescu, B. Roman.

Grefier (s) M. Gr. Radian

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PUTNA, S. II

Sentința dela 27 Noembrie 1907

Președinția D-lui AL. NEGRESCU, Președinte

Direcția C. F. R. cu Adolf Braunștein

Sentința Civilă No. 187

Daune. — Răspunderea comitentului. — Direcția căilor ferate. — Responsabilitatea ei de daune față de un particular pentru prejudiciile cauzate. — Incetarea unei asemenea răspunderi când prejudiciul suferit de particular provine din greșeala oamenilor lui.

În principiu, direcția căilor ferate ca și oricare comitent este răspunzătoare de prejudiciile cauzate particularilor de către funcționarii săi în exercițiul funcțiunii lor, și această răspundere rezidă în faptul că, sub controlul și privegherea sa își exercită funcțiunile toți slujbași ce și-a ales

pentru îndeplinirea însărcinărilor lor; această răspundere încetează însă atunci când se constată că prejudiciul suferit de un particular a provenit din greșeala oamenilor lui de serviciu.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Direcția Căilor Ferate Române prin petiția înreg. la No. 5764 din 15 Maiu a. c. în contra cărtei de judecată No. 473/907 pronunțată de judecătoria Ocolului Ajud în procesul d-lui Adolf Braunstein, comerciant din Tg. Ajud pentru daune;

Având în vedere desbaterile cari au avut loc înaintea tribunalului, actele din dosar și depunerile martorilor ascultați la cercetarea locală, ce s'a făcut de către prima instanță, din care rezultă în fapt următoarele: În ziua de 21 Septembrie 1906, reclamantul dela prima instanță Adolf Braunstein a trimis la gara Ajud, magazia de mărfuri, un ghioc cu 2 cai condus de către vizitiul Mitică Costinescu și băiatul său din prăvălie Dimitrie Toma, cu însărcinarea de a scoate niște marfă ce-i sosise;

În timpul pe când oamenii d-lui Braunstein erau ocupați cu scoaterea mărfii din magazie, sesește în gară un tren de marfă, care este tras de către mecanic pe linia a 5-a din fața magaziei. Căruța intimatului staționa în acel moment înaintea intrării acestei magazii, care în gara Ajud se află situată între linii, după cum se stabilește din planurile aflate la dosar. Sgomotul făcut de mașină a fost de natură ca să sperie caii, care pornesc în goană, în direcția liniei pe care se află trenul și mecanicul neputând opri la timp, amândoi caii au fost loviți de mașină, unul din ei a murit din această cauză, celalt a rămas invalid; iar ghiocul a fost distrus. Faptul acesta cauzând prejudicii intimatului Braunstein, a chemat în judecată Direcția Căilor Ferate pentru a fi obligată să-l despăgubească;

Având în vedere că, temeiul acestei acțiuni se bazează pe dispozițiile art. 1000 al. III C. civ., după care stăpânii și comitenții sunt răspunzători de prejudiciul cauzat de servitorii și prepușii lor în funcțiunile ce li s'au încredințat;

Considerând că, în principiu, Direcția Căilor Ferate ca și oricare comitent este răspunzătoare de prejudiciile cauzate particularilor, de către funcționarii săi în exercitiul funcțiunii lor și această răspundere residă în faptul că sub controlul și privegherea sa își exercită funcțiunile, toți slujbașii ce și-a ales pentru îndeplinirea însărcinărilor lor;

Considerând că acesta fiind principiul, urmează a se vedea dacă în speță accidentul întâmplat în gara Ajud și care a prejudiciat pe intimat, se datorește neglijenței și imprudenței oamenilor de serviciu ai Direcției Căilor Ferate, sau el e rezultatul unor alte împrejurări streine acestui personal;

Având în vedere că, după cum rezultă din actele dreșate la fața locului de către d-l supleant al acestui tribunal, distanța dintre linia ferată pe care se afla trenul care a produs accidentul și locul pe care staționa căruța intimatului este de 6 metri și 35 c. m., iar curtea magaziei spre sud are o lungime de 105 m. 75 c. m. pe o lățime de 20 m. și 30 c. m.;

Având în vedere depozițiunile martorilor ascultați de prima instanță, sub prestare de jurământ, conform art. 196 Pr. civ., și în special a martorului Mitică Costinescu vizitiul intimatului, care avea însărcinarea să conducă și să păzească caii, din care rezultă că, după ce a oprit căruța lângă magazie, el s'a urcat pe prispă uitându-se spre Trotus, iar tovarășul său a intrat în magazie ca să scoată marfă;

Având în vedere că, acest martor arată categoric că în momentul când a intrat trenul care a produs accidentul, caii dela căruța erau lăsați în voia lor, el în calitate de vizitiu aflându-se în altă parte și că sperându-se căi au luat fuga spre linie, fără ca el să-i poată reține; fapt de altfel foarte natural, întrucât el nu se

afla în acel moment în căruța cu hățurile în mână, ca astfel să-i poată stăpâni și conduce așa. ca să evite accidentul, având destul loc în spațiul de 6 metri, ce-l despărțea de pericol ca să poată da cailor, în cazul când nu iar fi putut reține, o direcție contrarie celeia în care se afla trenul și astfel să înlăture accidentul;

Că, pe lângă arătarea acestui martor, care este de o importanță capitală, de asemenea și din depozițiunile celor alți martori ascultați la fața locului și anume: Ion Grigoriu, Constantin Soare, Nicolae Grigorescu și Ion Atanasiu rezultă că, în momentul când a intrat trenul pe linia din apropierea căruței, caii nu erau păziți de nimeni;

Considerând că, situația magaziei de mărfuri din Ajud fiind excepțională, prin faptul că e așezată între linii, ea prezintă pentru cei ce încarcă și descarcă mărfuri în acest punct, un pericol veșnic, care fiindu-le cunoscut, — ei sunt datori ca măsură de prudență să avizeze la toate mijloacele de precauțiune că să evite pericolul ce-i amenință;

Că numai când aceste măsuri se iau, și pericolul nu se poate evita, devin răspunzători aceia, care nu au avut cuviincioasă îngrijire, ca să construiască liniile în așa condițiuni de tehnică și să angajeze un personal destoinic, — ca să asigure pe deplin evitarea pericolelor și accidentelor dăunătoare particularilor;

Că din aceleași depozițiuni de martori, se constată în speță că personalul însărcinat cu conducerea trenului a dat semnalele impuse de regulamente, anunțând dela distanță că trenul se apropie și a luat în același timp toate măsurile ca să evite accidentul, prin oprirea terenului, care însă nu s'a putut face la timp;

Considerând că, astfel fiind, responsabilitatea bazată pe presumpțiunea legală de culpă, imputată în speță Direcției Căilor Ferate, încetează din momentul ce se constată că prejudiciul suferit de intimatul din greșeala oamenilor săi de serviciu, care neglijind cele mai elementare reguli impuse de prudență, au lăsat caii liberi, nepăziți și astfel sperindu-se au luat fuga și au dat peste tren nefiind împedicați de nimeni;

Că, astfel fiind acțiunea intentată de intimatul Adolf Braunstein la prima instanță este neîntemeiată și tribunalul cată a o respinge ca atare;

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător de ședință N. C. Penciușescu, tribunalul, admite apelul, etc.
(ss) Al. Negrescu, N. C. Penciușescu

Grefier (s) C. Chiriacescu

CURTEA DE CASAȚIE DIN FRANȚA

Audiența dela 27 Martie 1907

Căsătorie. — Femeie măritată. — Autorizarea ei prin intermediarul unui mandatar. — Admisibilitate.

Bărbatul poate, în mod valid, să autorizeze pe soția sa a face un act judiciar sau extrajudiciar, prin intermediarul unui mandatar, însărcinat a-l reprezenta, în unul sau mai multe acte special determinate prin mandat.

(Din Pand. Period. 1907 1. p. 244).

Observație. — Atât doctrina cât și jurisprudența recunosc că bărbatul poate să autorize pe soția sa prin mijlocirea unui mandatar, însărcinat de a-i ține locul într'una sau mai multe afaceri anume determinate prin mandat. El nu poate însă să delege unei a treia persoane însuș dreptul autorizării, care este un atribut al puterii bărbătești. Vezi D. Alexandresco, I. p. 768 (ed. a 2-a) și numeroasele autorități citate acolo.

(N. R.)